

Nro. 35.

**A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.**

Költ. Bótsben, Pénteken Aprilisnek 30 ik napján

BCU 1802-ik éjztöndőben. Library Cluj

Auszriai Birodalom.

Magyar • Tót: és Horvát Országok részéről, a' Császár huzár Regimentjének eddig vót tábori papját, az áhétatos szerzetes Rendnek nagy érdemű tagját, *Darabos 'Sigmondot* tábori Superiorinak tenni méltoztatot Fels. Urunk. — — Azoknak a' tábori papoknak illendőképen leendő meg jutalmaztatásokra, a' kik a' múlt Francia háború ideje alatt, mind a' tsata piaczkón, mind más történetekben életeknek vezedelmeivel is magokat meg különböztették, 's annál fogva nemcsak papi hivatalyaiknak szorossan eleget tettek, hanem é' mellett az ellenségen gyakorta vett győzedelmekben is kiváltképen való elkö-

M m

zök voltak, és azon végből érdempénzt is nyertek; e' helyett arany kereszttel méhozottatott őket Fels. Urunk meg ajándékozni, mellyet fejr és vörös sikos pantlikán fognak viselni. Ellenben azoknak a' kik csak hadi tetteik által tették érdemesekké magokat ennekutánna is csak az érdempénz fog meg hagyatni. — Az elsővel, tudniillik, az arany kereszttel a' Ferdinand Huszár Regimentjének tábori káplánnya *P. Szalkay* sz. Ferencz Szerzetéből való pap, a' Sztáray Magyar gyalog Seregenek tábori káplánnya, világi Pap *Kovalik*, és a' Stuart gyalog Regimentjének tábori káplánnya *P. Zenker*, áhétatos Szerzetbéli Pap ajándékoztattak meg.

A' nem régiben Konstantinápolyban meghalálozott Cs. Kir. Internunciuss életének históriája, következőképen adatik egy közönséges újjág levelben elő: „Az ő' édes atya, az 1737-ik éftendőbéli Török háborúban a' Bosniai Cs. Kir. armádjánál Stabalis. tiszti fővel magát sok történetekben me különböztette: de még abban az éftendőben a' Generál Hildburghausen vezérlése alatt, Bányaluka környékén esett tsatában, feleségével 's gyermekével együtt Török fogságba esvén, Konstantinápolyba vitetett, 's több tiszttársaival együtt, annak külső városában Galatában fogva sokáig tartatott. Az ezen háborút követett békeesség után, a' Fényes Portához küldetett követséggel, az abban az időben igen híres Jézus szerzetébéli igen tudós Pap *P. Ferencz*, mint követségbeli káplán Konstantinápolyba ment, a' hol maga szép talentomai, nevezetesen a' természetű Tudományban tett sok próbái által, az akkor uralkodott Zultánnak nagy kedvességébe esett. Egykor kedvező alkalmatosságot nyervén, a' Török fogságba esett keresztény gyermekeknek szabadon leendő botsátatásokért esedezett a' Zultánnal, a' minthogy negyen szabadon is botsátattak közzülök. Ezek közt volt

az ifjú *Herbert* is. Mindnyájokat maga óltalma alá vévén *P. Ferencz* atyanképen viselt róllok gondot, maga tanította őket a' hasznos tudományoksa, nevezetessen a' napkeleti nyelvekre, olly fel tétellel, hogy annak idejében mindnyájon hasznos tagjai lehessenek a' Jézus nevét viselt szerzetes Rendnek. Bé is iktatódtak abba mind a' negyen, hanem a' novitiatus elzendeinek el telések után, ketten benn maradtak, ketten pedig a' polgári életbe léptek ki. Ezen utólsók közül való volt az ifjú *Herbert* is, a' kit néhai első Status minister herceg *Kaunitz* magánál Praeceptor-á tett, azután Talmáts fővel a' Császári Követséggel Konstantinápolyba küldötte; s azután uéhány elzendőkkel a' Fényes Portánál Cs. K. Internunciushoz tette.

Bécs városának egyik küllő városában, egy Óra mivesnek az ínasa egy órát el lopván uratól, a' midőn számadásra húzatott volna, tselekedetét ugyan tagadta. de lelki esmérésétől mardostatván, fővel az árnyék székbe bocsátkozott, s abban, minelőtte ezre vették volna, meg is hőlt.

Frantzia Respublika.

Azon fontos Oratióban, a' melyet az egyházi dolgokra ügyelő Frantzia minister Portalis, a' Sz. Pápa és Frantzia Kormányzók közt szerzett eggyeslégnek vagy Concordatának a' Törv. nyitó Tanács eleibe való terjelztésének alkalmosságával mondott, sok olly bölts mondasak fordulnak elő, a' mellyek arány betűkre volnának méltók. A' többi közt ilyenek a' következendők: „A' Frantzia bölts kormányzó szék a' jelenvaló vallásokat, a' mellyeket az idő és a' Nemzetek helybe hagyta, meg hagynijónak találta. Ezen vallások közül való a' Catholica és a' Protestans vallás, mind a' kettő ága a' Kereszt.

tényiségnek. Hogy a' keresztény vallásnak Európa, sőt az egész világ erköltsi tulajdonágába nagy b' folyása légyen, közönlégesen tudva legyen. — — A' keresztény vallás a' józan okosságot ille'ő jussokat meg hagyja, a' virtust felserkenti és előmenetelesíti, az ember talentomai nak semmi határt nem szab, sok remek munkáknak ki gondolására ad alkalmatosságot, a' szép tudományokkal szelid eggyeffélegben van, a' közönléges felebaráti szeretet hirdeti, minket a' Teremtőhöz fel emel. — Ellenben melly nyomorúttak e' világ egyéb részeinek vallásai. Annakokáért lehetetlen volt a' Frantzia Kormányának a' keresztény vallást, a' mellynek hasznairól és szükséges voltáról meg van győződve, a' melly a' mi világi böltséffégünkhöz, és erköltsi tulajdonságunkhoz illendő, meg vetni. — — A' Franczia Monarchiának utolsó századjában, egyedül a' Catholica vallás volt a' gyakorlott vallás, Lengyel Országban e' volt az uralkodó vallás, oly formán, mint az Orosz Birodalomban az Orosz vallás. De lehet egy vallást, más vallásoknak ki rekesztések, és annak uralkodó vallás tételése nélkül is védelmezni. . . A' revolutió alatt sokat szenvedett a' Cath. Vallás, e' mindenkor uralkodó, és a' Nantesi Edictumnak ártalmas el törlése után, minden más vallásokat ki rekesztő vallás volt Frantzia Országban. . . . A' bölts hódolatok, mindenkor meg hagyták a' meg gyözetett nemzeteknek, a' papjaikat, és óltáraikat. Hasonló módon kell a' hosszas revolutió után bánni. — Minden Franczia Országokból tudósítások meg eggyeznek abban, hogy a' Fr. Respublikának töbnire minden lakosi úgy ragaszkodnak vallásokhoz, mint életekhez; hogy a' közönséges ifteni tisztelet a' sziveket öfzve kaptollja, a' társaságoknak kötelét szorosábbá teszi, a' jót előmenetelesíti, a' világi Kormányt illendő tekintetbe helyeztetni, a' vallásbéli békeség a'

politica békeféget mozdúlhatatlanná teszi s. a. t.

Párisból Aprillis 13-ikén. Az az audientia, a' mellyen Cardinalis *Caprara* a' Fő Conzual volt, sok pompával ment végbe. — Minden intézetjei azt mutatták a' a' Kormányzéknek, hogy különös tisztelettel viseltetett éránta. Most már a' Frantzia ministerek, és a' Párisban lévő külföldi követek járnak udvarlására. Abban a' Bullában, a' melly által a' Concordat a' Sz. Pápa ratificalta, a' többi közt ezek fordulnak elő. „Nem akarjuk, hogy azok a' papi személyek, a' kik papi hivatalba lett bé iktatások után meg házasodtak, vagy a' kik azon hivatalyoktól bútsút vettek, a' mi atyai szeretetünkre és óltalmazásunkra méltatlanoknak tartassanak. Mi a' Fr. Kormányzék nekünk kijelentett kívánsága szerent, olly intézeteket teszünk érántok, minémüet, hasonló esetben, a' mi előttünk élt Pápa *III. Julius* tett vala ennekelötte. . . . Továbbá, minden Érseket, Püspököt, és Papokat atyáiképen intünk, azokat tudniillik, a' kik az új fel ízámalás szerent valamelly *Canonicus* hivatalt nyerni fognak, mind öket magokat, mind az ő utánna következőket, a' kik a' Jézus szöllejében munkálódni fognak, hogy ök az ő buzgóságokat, a' hívöknek nem meg botránkoztatásokra, hanem épületekre fordítsák, és szüntelen elméjekben tartásák azt, hogy ök a' Jézus Krifusnak, a' békefégy fejedelmének szolgái legyenek, a' ki a' maga attyához lett vissza térése után, maga tanítványinak a' békefégyet hagyta örökségül. s. a. t.“

Párisból Aprillis 14-ikén. General *Abdallah Menou*, Egyiptomból hozott feleségével egytemben, nagy tsendességbeo él Párisban. Még ekkoráig sem volt az első Conzual izembe. — A' Máltai vitézi Rendök Cath. Belgiomban fekvő jószágai, a' Frantzia Respublika hasznára el fognak adatni.

Straszburgból Aprilis 13-ikán. A' Regensburgi Ország Gyűlésén lévő Csász. Principalis Commissarius, avagy Császár képer viselő Előülő kurirt küldött Párisba, avval a' jelentéssel, hogy a' Regensburgi Imperialis Deputatio, a' Sacularisatio és Compensatio dolgának végbe vitelére majdan öszve fogna gyűlleni. — A' Moguntziai Univerzitas a' Bonnival öszve fog kaptoltatni. —

A' Sz. Domokos szigetébe, a' pártos Szeretseneknek meg zabolázásokra ment Fr. Generál *Leclerc*, következendő tudósítást küldött a' tengeri dolgokra ügyelő Francia ministerhez, Sz. Domokosi fő kvartélyából, Martius 1-ső napján. Minémü győzedelmeket vertünk légyen az ellenségén, ennekelőtte már meg irtam Most már mindenütt nyomom üzzük *Touffaintot*, a' ki a' Mirabalartományba vonta magát. *Rochambeau* és *Boudet* Generalisok, a' Spanyol Armada osztály seregeivel egyetemben őt üzőbe vették, és ő néki fokáig buzdokni nem lehet. Az ő 500 főből álló, a' lovaglásban igen jól gyakorlott testőrző seregetől 300-an őtet el hagyták. — *Desalines*, a' ki minden fekete Generalisok közt legvadabb, egynehány fejez lakozokat meg ölt. — Mi egyik tetőről a' másikra üzzük *Touffaintot*. — Mig csak 2000 főből álló serege leszen, addig mindenkör reménylőgünk leszen el fogasához. — Minden tengeri partok, és kikötőhelyek hatalmunkban vagynak. — A' Sz. Domokos szigetnek déli, és volt Spanyol része, a' Fort Libertei és Molói környékek legmentebbek az ellenségtől, és épen ez a' szigetnek leg gazdagabb része. Nem tudom. hadi népünknek szenvedéseit mihez hasonlítani, de ezen haramják ellen való bolzszuságokat sem irhatom le.

Nagy Britannia.

A' jelenvaló Anglái Oppozitio, az Ammieu.

fi békefélében sok gátsot talál. Nevezetesen, gyakran marczongja a' Parlamentalis gyűlésekben a' ministereket azért, hogy a' Frantzia első Conzulknak az Olasz Respublika Praesidensévé való tételéért semmi ki pótolást nem kívántak. — E' mellett azt is nehezen szenvedti az Angliai Oppositio, hogy a' Máltai sziget és vitézi Rend Nagy Britannianak protectioja alá nem adatott.

A' Párisi Nationale Institutum, avagy Tudósoknak Akadémiája, minap, a' többi közt, a' Londoni Kir-tudós Társaságnak mostani tudós Elölőjét *Banks Jósefet* is maga tagjává választotta. — Egy Londoni közönséges újság levélnek írója, a' Frantzia nemzet ellen való gyűlölséggel még most is tellyes lévén, sok szemre való hányásokkal marczongja ennek a' tudós Anglusnak jó hírét nevét azért, hogy azon tiszteletet elfogadta, és köszönő levelében, a' Párisi Nationale Institutumot a' leg tudósabb Társaságnak nevezte.

Londonból, Aprilis 7.ikén. A' mi Status adosságunk, 500, vagy a' mint sokan állítják, 550 millió font sterlingr. (5500 millio forintra) megyen a' jelenvaló időben. Még is mindazáltal a' Parlamentumnak tegnapi előtti gyűlésében azt mondotta *Addington* minifter, hogy 45 esztendő alatt, ha szinte 100 millió adosságot tenne is azon idő alatt Anglia, azt egészen ki fizetheti. — Egyszer mind azon reményfényt is ki nyilatkoztatta, a' mellyel a' békefély állandó volta eránt viseltetik, kiváltképen ha erős, mérsekelt, minden szántszándékkal való gyűlölség nélkül, 's állhatatos való tiszteletet fog Anglia a' több Statusoknak mástól való nem függések eránt viseltetni. Ekkor *Exminifter Pitth* is meg szólalt, 's hosszas apologiat tartott a' maga minifterségéről. Kiváltképen azt igyekezett meg mutatni, hogy Anglia Constitutiojának, szabattságának, 's mástól való nem

függésének további fenn tartása végett, a' Frantzia Ország ellen kezdett 's viselt háború el kerühetetlenül szükséges lett volna. Allig végzet te el *Pitth* úr maga beszédjét, a' midőn *Jones* úr ellene ki költ, és számos okokkal meg mutatta azt, hogy az utolsó veszedelmes háborúnak, 's annak sok esztendőig tartott folyásának *Exminister Pitt* lett volna az oka. Midőn a' legnagyobb tüzben lett volna *Jones* úr, alattomban *Pitth* úr a' Parlamentom gyűlléséből ki ment, következésképen *Jones* úr is ezen meg jegyzéssel zárta bé a' maga beszédjét: „Az *Exminister*, a' ki a' nemzet adósságát 250 millióról 583 millió font sterlingre szaporította, sokaknak penziót ezközlött ki, és 55 új Anglus Lordokat tett, semmit nem mivelhetett volna jobbat, mint azt, hogy a' gyűllésből lábhegyen ki ment. Ez a' nevetséges történet sokakat katzajra indított.

Londonból Aprilis 9-ikén. Az 5 ik Aprilisi *Parlamentalis* gyűllésben, ilyenképen szóllott *Whitebread* úr. A' Status adósságának el viselhetetlen terhe, és az abból következett taksák, az az, a' közönséges adónak felettébb való meg szaporítását, úgy kell tekinteni, mint a' minden vég nélkül viselt háborúnak szomorú következéseit, a' mellybe a' volt *minister* bennünket húzott. *Exminister Pitt*, kire légyen a' tzelozás, mingyárt ezre vévén, így szóllott: „A' Frantzia *revolúciónak* kezdetében, úgymond, *Burke* igen hires *Diplomaticus*, én, és még mások is, abban az értelemben voltunk, hogy Frantzia Országnak rángatózó állapotja, a' verontás, a' lopás és pusztítás ottan nem fognának sokáig tartani. Minden én tselekedeteimnek hazánknak boldogsága volt a' tzelnya. Annak a' háborúnak, a' mellynek el kerühetetlen volt a' folytatása, én mindenkor ditsőfféges ki menetelét reménylettem, még akkor is, a' midőn az úgy nevezett *patrioták* (a' volt *oppositió*, vagy *antiministerialis* rész,

mellynek Fox, Sheridán voltak a' nevezetesebb tagjai) el vesztének tartották volna Angliát. — Miként viselték azokban a' búval bajjal tellyes időben a' patrióták magokat? A' Banko a' fizetéstől meg szünt, a' flottákon pártosság uralkodott, a' Kormányzéseknek pénze nem volt. Mit miveltek akkor a' Patrióták? Ugye', mint olly férfiak, a' kiknek Britanniai vér folyt ereikben? Éppen nem, magokat és jóltévő kezeiket, Hazánknak illy sok gonoszai közt is, ezen gyűllésből ki vonták, Országunk' veszélyből való megmentésére kezeket ki nem nyújtották. — De bezzeg a' ministerek? Ezek áthatatossan meg maradtak őrállásaikon, 's szüntelen a' Haza böldegőgán munkálódtak. — Akkor vettetett meg a' Financziának jó fundamentoma, a' melly noha mind úntalan ostromoltatott légyen is, még is mindazáltal erős és jó állapotban maradt, mellynél fogva az én utánnam következett minifter, a' kilentz esztendeig tartott háború után is 25 millio font sterlinget kapott költsön.

Londonból Aprilis 8 ikán. Az Amroieni békeségben nekünk által engedődött Sz. Háromság szigetének haszna vehetővé való tételére, leg alább 250000 Afrikai pénzre vett fekete szolgákra létszen a' Kormányzéseknek szüksége, most pedig egy illyen rab szolgának 100 font sterlingre reá megy a' vétele. A' következő 1803 ik esztendőben 5 millióval akarja minifter Addington a' Nemzet adosságát kevesíteni, a' következő esztendőkben annál is többel. — A' serre, bóltos legényekre 's több illyenekre vetett új taksán kívül, az előbbi ablakokra, inasokra, kofikra, lovakra ebekre s. a. t. vetett régi taksák is meg hagyatnak. — A' jövedelmekre vetett taksának el töröltetése után, sokan egyfzeribe gazdagokká lettek; az előtt allig ment esztendei jövedelmek két háromszáz font sterlingre, most pedig két söt három ezerre is reá megy. — Ex minifter Pitt-

nek az adossága mellyet 30000 font sterlingre tettek a' volt Oppositiónak tagjai, egészen ki fizetődött. — A' minap meg halálozott herczeg Bedfordnak örök emlékezetére egy emlékezet oszlopot akarnak barátjai tünáltatni, 's azt azon szép piatzra fel állittatni, a' mellyel a' meg holt barátjok London városát meg ékefitette vala s. a. t.

Helvétziai Respublika.

Bernből, Aprilis 10-ik napján. A' nállunk lévő Frantzia követ minifter, polgár Verninac, az Ammiensi békefésznek meg készülését, a' Helvétziai Kormányfésznek officialiter adta tudtára. Még azon a' napon, a' mellyen ez a' békefész kéz aláírással meg erőfítetett, el végzette azt a' Fr. Kormányfész, hogy a' Valéziai tartomány szabad és mástól nem függő Respublikává tétetődjön. Ennek a' tartománynak lakosi sok környekeket beáczbeszéllettek arra, hogy a' *Sittenben* őrizet alá tétetődött deputatufaiknak szántó földjeiket bé dolgozzák. Nem hiszik, hogy azon planumot, a' mellyet a' Bernai Senatus jövendőbéli Constitutiójára nézve készített, a' Frantzia Kormányfész helybe ne hagyná.

A' Helvétziai Respublikának Párisban lévő követje, polgár *Stapfer* oly értelmű tudósítást küldött a' Bernai Senatushoz, hogy nékie officialiter adatott a' Frantzia Kormányfészektől tudtára, hogy az Amiens Congressusban, Helvétziára nézve, semmi titkos tikkelyek nem tétetődtek. Ez a' minden kétségen kívül való jelentés, szükségesképen meg győzhetné a' mi hazánkfiait, 's polgár társainkat arról, hogy az eddig egymás közt meg hasonlott gyülekezeteknek magokat eggyesíteni illendő volna. — A' Bernai Cantonnak két harmod része az új Constitutiót bé vette, kétség kívül a' több Cantonok is követni fogják az ő példájokat.

Orosz Birodalom.

Pétersburghól, Martius 23 ikén. Az az új törvény, a' melly a' könyveknek nyomtatása, és idegen Országokból való bé hozatások végett adalott, következő pontokat foglal magában: Az idegen könyveknek bé hordása, azon módon, mint 1796-ik évtendő előtt volt, ezután is megengedődik. Mindennek szabad könyvnyomtató sajtókat fel állítani és olly könyveket nyomtatni, a' melyekben a' vallás, a' törvény, és a' közönséges vélekedések ellen semmi nem találtatik. A' könyvnyomtató sajtókra való vigyázat a' polgari Kormányozókra bízatik, a' kiknek engedelmek és jóvá hagyások nélkül nyomtatni semmit sem lesz szabad. — Az Univerzitások azokért, a' mik az ő sajtóikban nyomtatódnak, felelni kös telesek. — Az egyházi, imadtságos, és iskolai könyveket csak a' Synodusnak, és Iskolai Commiszióknak sajtóiban lehet nyomtatni. — A' városokban és kikötő helyekben lévő könyv vizsgáló hivatalok meg szűnnek.

Elegyes Dolgok.

A' Baváriai Val. Fejedetem, uralkodásának kezdetétől fogva, a' közönséges hivatalba helyeztetett személyeknek fizetéseiket, rangjokhoz's szükségükhöz illendő módon meg szaporította. De még így is sokan találatnak közöttök, a' kik fizetéseiknek meg jobbitásával meg nem elégedvén, magokat pénzel meg vesztegettetni, 's az által hivatalokat meg undokittatni engedik. Az illy bélyeges lelki ismertetű emberek ellen igen kemény parantsolatot adott ki Ö Vál. Fejedelemsége nem régiben, a' mellyben a' Fő Kormányzó az illyen személyekre szoroffan vigyázni, 's a' törvény által bűnöket, érdemek szerént meg büntetni parantsolatik. — A' Brüsszeli tsipke fá-

brikansok olly köntöft készítettnek az első Conzul felesége számára, a' melly egészen tsipke munkából, és a' közönséges békeffég emlékeztére tzelző szép mondásokkal leszen tellyes. — A' Berlieni Kir. és Pétersburgi Császári udvarnak meg egyezéséből 50. gonofz tévő fog Sziberiába küidetni, a' kinnek oda leendő vitelekért, egyen egyen 50 tallért fizet a' Berlieni Kir. udvar. — A' Madritti Kir. udvar, az Ammieusi békeffégben adott parolája mellett 4000 darab leg jobb, 's leg szebb Spanyol kesokat ad Frantzia Országának, a' mellyek által az első Conzul a' Frantzia juhokat meg jobbitani igyekezik. — A' Svéciai uralkodó király azoknak a' deputatusoknak, a' kiket az Ország Rendjei a' Status jövedelmeinek és költségéinek meg vizsgálására ki rendeltek, a' mult 1801 ik esztendőbéli jövedelmeit és ki adásait már eloikbe terjesztette — Az északi Amerikai Statusoknak kereskedések igen virágzó állapotba helyheztedődött a' mult Frantzia háború ideje alatt. — Az el mult 1801 ik esztendőben 92 millió dollárt, az az, tallért erő portéka vitetett ki északi Amerikából másvá; nevezetössen Angliába 42 = Frantzia Országba és ennek coloniaiba 11 = Spanyol Országba, 's ennek Coloniaiba 13 = Hamburgba és Brémába 10 millió dollárt erő. A' ki vitetett portéka többire búzából, riskasából, dohányból, kenderből, lenből, indigoból, és hajó építéshez való fából állott. — A' Bernai, Tigurini, Lemanni, Freyburgi, Solothurni, Badeni, Bázeli, Schaffhauseni, és Appenzelli Cantonoknak gyűlései a' Helvétziai új Constitutiót bevették; ellenben az Argauai és Thurgauai Cantonok meg vetették, azt adván tselekedeteknek okául, hogy minden házi gazd maga familiának szükségéit jobban érti másoknál. — A' Pétersburgi Cs. udvarnak, a' Bourbonni Ház jövendőbéli tartása végett adott fel tételére, egy más Európai hatalmas udvar is reá állott, de egyszersmind azt

is meg mutatta, hogy etre az ősi birodalmától meg fosztatott, 's hazajából ki bújdosott szerentsetlen familiára, 1791-ik esztendőől fogva hat millió tallért költött. — Rostokban, egy oda való kertésinek a' felesége, 15 esztendővel ennek-előtte terebbe esvén, néhány hólnapi terhessége után, méheből a' gyermek a' hólyagába esett, 's azólta a' szegény asszony sem nem szülhetett, sem másféle úton módon terhétől meg nem szabadúlhatott. E' folyó Aprilisnek 9-ik napján, oda való orvos Doctor és Professor *Josephi* úr, több oda való és külföldi orvos Doctoroknak és Seborvosoknak jelenlétekben, a' szegény asszonyt igen szerentséssen operálta, és a' gyermeket hólyagjából ki vette. — Reményleni lehet, hogy Professor *Josephi* ezen különös történetet környürlásosan le fogja írni, és a' Publicummal is közleni.

* *
BCU Cluj / Central University Library Cluj
Magyar Ország.

Páparól, Apr. 20 ik napján. Tegnap jadtottak itt theatráls darabokat Magyarúl, a' Bécsi Cs. Kir. udvari Theatrum tagjai között ötén, a' kik mind született Németek, és másokkal is csak Németül beszélnek. Bámultak mindenek azon, hogy tudhattyák ához a' nyelvhez, a' mellyet nem értenek, és a' mellyen talán csak két darabot tudnak, az actiót alkalmaztatni. A' Directornak ki adott Tudósítását a' Magyar Kurirral közleni kívánom, hogy láthassa a' Magyar Publicum, hogy született Németek Magyar nyelven jadtzanak a' Magyarok közt, 's idegen nemzetbéliek kívánoyák a' Magyarokkal a' Magyar nyelvet kedvelteni. A' ki adott Tudósítás ekként vólt:

Tudósítás.

Ditő Magyar Nemzet! A' Cs. Kir. Udvari Teatromnak alább meg irt Tagja, ugyan azon Teatrumnak fő Igazgatóitól szabadságot nyert, a' mely szerént a' maga szerzette Magyar Teatromi munkáit, négy hétnek el folyása alatt Magyar Országban mutathattya.

E' szabadsággal élve, a' Magyar nyelvben való igyekezeti és zsenjét, az itt való Fő's Közép Rendű Nemességnek, és a' tiszteletre méltó Polgároknak méreztli bé ajánlani, mindnyájokat illő betsüllettel híván, hogy az említett munkáknak mutatásakor a' Teatromban meg jelenni méltoztassanak.

Eő ugyan egy külföldi akár magára, akár az övéire nézve ingyen sem gondolja, hogy minden hiba nélkül fog által menni a' Magyar Szóknak mondásán, mert botorkázással tanulunk járni; de azomban reméli, hogy az harminzhat esztendőtol fogva gyakorott teatromi tudománya által ő fogja vetni a' fundamentumát, melysre egy törvény szerént való és tisztelléges Nemzeti teatromot lehessen építeni. A' mit ő kezdett, a' született Magyarok fogják tökéletességre vinni, magának pedig a' lézzen a' legnagyobb jutalma, ha a' Magyarok azt fogják mondani: Ez a' külföldi az ő igyekezetével meg érdemlete, hogy a' Magyarok közzé számláltassék.

Kéri azért a' született Magyarokat, hogy hozzá kegyes meg engedéssel viseltetni, és a' jó szándékát elő mozdítani méltoztassanak. — A' Ditő Magyar Nemzetnek, Alázatos Tisztelője Nuszöll József, a' Császári Királyi Udvari Teatrom Tagja.

Szatthmár Vármegyéből Aprilis 10-dikén. — Nállunk is van már lten után mit közönni a' Magy. Kurir irók' szorgalmatosságának, 's annál fogva a' Tehén Himlő bé óltása gyakor ajánlá.

sainak, mert itt is már Tek. Megyénk bé hozatya, és 12 aranyat tett fel jutalomúl azon Orvosnak, a' ki leg elébb abban Szerentsés próbát tejtend. — Ellyen ezen drága égi adománynak fel-találója! Ellyenek annak leg első ki hirdetői!

Hitelessen beszéllik, hogy N. Bányán olly leány személy találtatik, a' ki már kilentz elztendöktől ólta szüntelen aluszik, ki vévén az ebéd és vatsora idejét, a' mikor fel szokták költeni, de el kötvén az eledelt, ismét aluvás-hoz fog.

Besztercze - Bányáról, Aprilis 10-ikén. Nagy méltóságú Ocskai *Balog Péter* Cs. Kir. belső Tanácsos Ur ő Excellentiája, Tek. Torontál Vármegyének egynéhány elztendökig volt kedves Fő Ispánnya, a' mult Martius 29 ik napján, iktattatott bé ezen Tek. Vármegyének Fő Ispanságába, az a' végre ki reszelt Kir. Commissarius, Nagy méltóságú Püspökünk Zerdahelyi Zerdahelyi Gábor Ő Nagysága által, a' szokott tzeremoniákkal számos Uraságoknak ujjelentétekben. Library Cluj

Hármadszori Jelentés.

Méltóságos Gróf Tólnai Feletits György Úr Eő N. ga Keszthelyi Gazdaságbeli Fő Igazgató széke azon számos Mezei, és gyapjúnak nemelittésére törekedő érdemes gazdáknak gyakor kéreéseket, a' kik több elztendöktől fogva most tisztelt Gróf Urnak seregeiből szembe tűnő elötmenetellel felyem szörü kosokat vásárlani szoktak, de fokszor, vagy a' kivánt számú kosokat meg nem kaphatták, vagy többször mások által meg elöztetvén, azok nélkül maradni, és üressen vizsgálza térni kéntelenitettek, tellyesíteni kívánván egy részről, más részről pedig azoknak igyekezetét ez által is, a' kik távolabb lévő helyekről kevesebb számú kosokat felette nagy költség nél-

kül nem hozathattyák, elő segíteni ohajtván, oly intézeteket tett, hogy többször tisztelt Gróf Urnak ezen T. N. Zala Vármegyébe helyezettett Keszthelyi Uradalmába a' leg finomabb szőrű selyem, és üzésre leg alkalmasabb kosoknak száma annyira meg szaporitasson, hogy nem csak azon ismérős, és jeles személyeknek kívánságok, a' kik már a' kosoknak jeles vóltokról, gyapjúnak finomságáról tökéletesen meg győzöttettek vannak, tellyesíthessen, de mások is, ha annak ideibe magokat jelenteni sajnállani nem fogják, egész meg elégedésig azokba részlethetessenék, tudtára adatik azért a' nevezett Gazdasági Fő Igazgató szék által a' Nemes Publicumnak, hogy az illetén kosoknak darabját tizen öt, az az 15 Rh. forintokért ennek utánna minden esztendőben a 1. Juli usque ultimam Septembris ezen T. N. Zala Vármegyébe fekvő Keszthelyi Uradalomnak, ugyan Keszthely mező városába lakó Tisztartójától itt helybe válogatva, és annyi számot, a' mennyire kinek kinek szüksége léfzen, a' gyapjút nemesíteni kívánó gazdák meg szerezhetik.

Költ Keszthelyen 13. Aprilis 1802.

M. G. Tólnai Feltétts György Ur elő
Nsága Uradalmainak Directiója által,

Jelentés.

Cs. Kir. Udvari Agens, Titt. Benedekfalvi Kiszely Pal Ur, a' majdan el kezdődő Ország Gyűlésének ideje alatt, mint Deputatus, Posonban fog múlatni. Arra való nézve alázatosan kéri azokat a' nagy érdemű Urakat, a' kik vele valamely egyefféjben és levelezésben vagynak méltoztassanak, hozzája küldendő leveleiket és írásait, a' jövő Májusnak 2-ik napjától fogva egyenesen Posonba, az oda való Tek. Vármegyé házába utasítani,

D. D. S.